PROGRAM

INWESTYCJI CMENTARNYCH MIASTA KRAKOWA W LATACH 2020 - 2030

Podstawa prawna: Zarządzenie Prezydenta Miasta Krakowa

Status programu: Program nowy

Okres realizacji Programu: 2020– 2030

Częstotliwość aktualizacji Programu: W miarę potrzeb

Dziedzina zarządzania: Gospodarka komunalna (U)

KOD: PR/U1/2020

2020 rok

1. Uzasadnienie opracowania nowego programu inwestycji cmentarnych

Przyjęty uchwałą Nr CXIX/1050/98 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie polityki inwestycji cmentarnych Miasta Krakowa w latach 1999 – 2018 „Program inwestycji cmentarnych Miasta Krakowa w latach 1999 – 2018" obowiązywał do 31 grudnia 2018 r.

Mając na uwadze powyższe zaistniała konieczność opracowania nowego Programu inwestycji cmentarnych Miasta Krakowa. Przyjęto, iż najwłaściwszą pespektywą czasową dla nowego programu jest okres 10 lat. W związku z powyższym opracowany został Program inwestycji cmentarnych Miasta Krakowa na lata 2020 – 2030.

2. Diagnoza obszarów tematycznych oddziaływania „Programu"

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków zlokalizowanych jest 12 cmentarzy komunalnych administrowanych przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie. Łączna powierzchnia terenów zarządzonych przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie na koniec 2019 r. wynosiła 135,32 ha, przy czym wolnego terenu – to jest nie zajętego pod miejsca pochówku - pozostało 13,48 ha.

Na wskazaną powyżej ogólną powierzchnię terenów zarządzonych przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie składają się tereny zajęte pod miejsca pochówku, tereny zagospodarowane infrastrukturą i przygotowane do pochowań, jak również tereny będące w trwałym zarządzie Jednostki, przeznaczone na realizacje poszerzeń cmentarzy – tj. teren przeznaczony pod poszerzenie cmentarza Prądnik Czerwony oraz cmentarza Pychowice.

Procentowy stopień wypełnienia terenów cmentarzy komunalnych w Krakowie przedstawia poniższa tabela.

Cmentarz	**Powierzchnia w ha**	**Powierzchnia wypełnienia w ha**	**Powierzchnia pozostała w ha**	**% Wypełnienia**
Rakowice – Prandoty	42,21	41,11	1,10	97,39
Prądnik Czerwony	50,24	40,24	10.00	80,10
Grębałów	23,74	23,64	0,10	99,58
Podgórski	8,33	8,33	0	100,00
Stary Podgórski	0,35	0,35	0	100,00
Czerwone Maki	1,26	0,84	0,42	66,67
Kobierzyn-Lubostroń	0,42	0,42	0	100,00

Pychowice	0,82	0,39	0,43	47,56
Prokocim	3,03	2,10	0,93	69,31
Wola Duchacka	1,25	1,25	0	100,00
Pasternik (Bronowice)	2,47	2,47	0	100,00
Mydlniki (Balicka)	1,20	0,70	0,50	58,33
RAZEM	**135,32**	**121,84**	**13,48**	**90,04**

Zaznaczyć przy tym należy, iż wskazane w powyższej tabeli powierzchnie obejmują również tereny będące w trwałym zarządzie Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie z przeznaczeniem na cmentarz, wymagające wykonania prac inwestycyjnych w zakresie wykonania infrastruktury cmentarnej. W przypadku cmentarza Prądnik Czerwony zagospodarowania wymaga teren około 4,5 ha. W przypadku cmentarza Pychowice do zagospodarowania jest teren o pow. 0,31 ha. Natomiast w przypadku cmentarza Czerwone Maki, ze względu na wysoki poziom wód gruntowych, istniejąca rezerwa terenu może być przeznaczona wyłącznie na groby płytkie. Konieczne jest wykonanie odwodnienia cmentarza, które pozwoli na budowę kilkumiejscowych grobów murowanych.

Na koniec 2019 roku Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie dysponował, na terenach zagospodarowanych infrastrukturą i przygotowanych do pochowań, rezerwą około 7 200 miejsc grzebalnych oraz 450 niszami urnowymi, co w rozbiciu na poszczególne cmentarze przedstawia poniższe zestawienie.

Cmentarz	**Miejsca grzebalne**	**Nisze urnowe**
Cmentarz Rakowice	1 000	26
Prądnik Czerwony	5 000	41
Grębałów	100	234
Podgórski	0	0
Stary Podgórski	0	0
Czerwone Maki	400	0
Kobierzyn-Lubostroń	0	0
Pychowice	200	0
Prokocim	100	56
Wola Duchacka	0	0
Pasternik (Bronowice)	0	0
Mydlniki (Balicka)	400	93
RAZEM	**7 200**	**450**

Roczna ilość pochówków w Krakowie w latach 2015 – 2019 wynosiła średnio 5.803, z czego 2.019 - tj. 34,79%, stanowiły pochówki urnowe. Szczegółowe dane z poszczególnych lat przedstawia poniższe zestawienie. Wskazane ilości pochówków obejmują zarówno pochówki do nowych miejsc grzebalnych, jak również pochowania do istniejących już grobów i nisz oraz pochowania w miejscach przeznaczonych do ponownego użycia w związku z nieopłaceniem grobów, czy też w miejscach po ekshumacji.

Liczba pochówków w latach 2015 - 2019

Rodzaj pochówku	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Pochówki ogółem	5.812	5.476	5.850	5.943	5.936
Pochówki urnowe	1.760	1.820	1.875	2.251	2.388
% udział pochówków urnowych w ogólnej liczbie pochówków	30,28	33,24	32,05	37,88	40,23

Jednocześnie z przeprowadzonej analizy danych za lata 2017 – 2019 w zakresie liczby pochowań do nowo przydzielanych miejsc wynika, że na terenach cmentarzy komunalnych w Krakowie niezbędne jest rocznie około 900 nowych, tradycyjnych miejsc grzebalnych. Mając na uwadze powyższe w dalszej części niniejszego programu wysokość ta została przyjęta do prognozy wypełnienia cmentarzy komunalnych w latach 2020 – 2030.

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków, poza cmentarzami komunalnymi, funkcjonuje również 19 cmentarzy wyznaniowych (głównie rzymskokatolickich), na których znaczna liczba Krakowian posiada już groby rodzinne, w których zamierza pochować swoich bliskich.

Ponadto w ramach partnerstwa publiczno - prywatnego zawarta została w dniu 12 lipca 2011 r. pomiędzy Gminą Miejską Kraków a Konsorcjum Firm umowa koncesji na roboty budowlane, obejmująca kompleksową realizację inwestycji w postaci zaprojektowania i wybudowania cmentarza w Podgórkach Tynieckich w Krakowie wraz z obiektem ceremonialnym, w ramach którego zlokalizowana jest spopielarnia zwłok.

Zgodnie z harmonogramem wykonania przedmiotu koncesji w 2016 roku, w ramach I etapu, oddano do użytku spopielarnię zwłok. W ramach realizacji II etapu – do końca 2020 roku - winien zostać urządzony cmentarz na powierzchni 2 ha oraz wybudowany w pozostałej części budynek administracyjny wraz z obiektem ceremoniału. Etap III budowy cmentarza o powierzchni 2 ha nastąpi, w terminie do 24 miesięcy licząc od daty zapełnienia w 75% powierzchni grzebalnej cmentarza (z wyłączeniem kolumbarium) lub 75% miejsc grzebalnych

w kolumbarium, powstałych w ramach etapu II, o ile data ta nastąpi nie później niż na 3 lata przed upływem okresu eksploatacji ustalonego dla etapu II. Ostatni IV etap budowy cmentarza nastąpi, w terminie do 24 miesięcy licząc od daty zapełnienia w 75% powierzchni grzebalnej cmentarza (z wyłączeniem kolumbarium) lub 75% miejsc grzebalnych w kolumbarium, powstałych w ramach etapu III, o ile data ta nastąpi nie później niż na 3 lata przed upływem okresu eksploatacji ustalonego dla etapu III.

Wskazane wyżej okoliczności powodują, iż wyczerpanie miejsc grzebalnych na cmentarzach komunalnych w Krakowie z pewnością nie nastąpi w ciągu najbliższych lat.

W celu zapewnienia miejsc grzebalnych Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie, w ramach własnych środków finansowych również podejmuje liczne działania, mające na celu pozyskanie nowych miejsc grzebalnych. W latach 2006 – 2009 na cmentarzu Prądnik Czerwony zabezpieczono ponad 7 000 miejsc grzebalnych poprzez przeprowadzenie robót budowlanych obejmujących wschodnią część cmentarza oraz część obszaru znajdującego się po drugiej stronie ulicy Powstańców. W roku 2009, na terenie cmentarza Grębałów, przeprowadzono prace polegające na zwężeniu alei głównej, a w 2012 roku wyburzony został stary budynek mieszczący się przy wejściu na cmentarz od strony ulicy Kocmyrzowskiej. W roku 2016 przeprowadzone zostały prace polegające na zwężenie głównego traktu komunikacyjnego, biegnącego od strony ulicy Kocmyrzowskiej. Wszystkie te działania pozwoliły na wygospodarowanie terenu na około 460 miejsc grzebalnych. Również w 2012 roku przeprowadzono prace pn. „Zagospodarowanie terenu sektora północnego na Cmentarzu Rakowickim przy ul. Bp. Jana Prandoty", przez co został pozyskany teren, który wygenerował ok. 100 miejsc grzebalnych.

Obecnie Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie, w ramach własnych środków finansowych, podjął działania mające na celu pozyskanie nisz urnowych. W 2019 roku rozpoczęto budowę kolumbariów na cmentarzu Rakowickim – teren od strony ul. Bp. Jana Prandoty. W trakcie budowy jest mur kolumbaryjny składający się z 19 segmentów, stanowiących jednocześnie część ogrodzenia. Terminy realizacji inwestycji ustalone zostały dwuetapowo – to jest do 30.04.2020 r. wykonane zostały segmenty kolumbarium na 138 nisz, a do dnia 30.11.2020 r. inwestycja zostanie zakończona w pozostałym zakresie i przekazana do eksploatacji. Łączne koszty inwestycji, której efektem finalnym będzie pozyskanie 348 nisz urnowych, wynoszą 2 155 600,00 zł brutto.

Od dłuższego czasu nie pozyskuje się terenów, które mogłyby być przeznaczone na budowę nowych cmentarzy komunalnych lub poszerzenie istniejących. Ogranicza to

w znacznym stopniu przyrost nowych miejsc grzebalnych. Stale zwiększający się procentowy udział wypełnienia nekropolii, przy braku pozyskiwania nowych terenów, w efekcie może doprowadzić do zaniku rezerwy miejsc grzebalnych.

Dlatego też należy podjąć działania mające na celu:

1. Zwiększenie udziału pochówków urnowych w ogólnej liczbie pochówków.
2. Pozyskanie terenów pod poszerzenie i dogęszczenie cmentarzy.
3. Budowę nowego cmentarza.

Duże znaczenie dla ograniczenia powierzchni miejsc grzebalnych ma wzrost ilości pochówków urnowych. Dlatego też, jako wskaźnik kontekstowy, uzasadniający realizację „Programu", przyjęto procentowy udział pochówków urnowych w ogólnej ilości pochówków. Założono, że przy wzroście liczby pochowań urnowych w każdym roku o 2,%, docelowo w roku 2030 udział pochowań urnowych w ogólnej liczbie pochówków wyniesie około 50,00%. Zaznaczyć przy tym należy, że uzyskanie takich parametrów dla opisanego wyżej wskaźnika, jest tylko w niewielkim stopniu zależne od administracji samorządowej. Działaniem Gminy Miejskiej Kraków w tym zakresie winno być zapewnienie odpowiedniej rezerwy nisz urnowych oraz w perspektywie kolejnych lat, zagospodarowanie części terenów cmentarzy piwnicami na nisze urnowe. Kształtowanie się tego wskaźnika prezentuje tabela zamieszczona w pkt 3 pn. Cele Programu.

3. Cele „Programu"

Celem „Programu inwestycji cmentarnych miasta Krakowa na lata 2020 – 2030" jest zapewnienie niezbędnej ilości miejsc grzebalnych oraz nisz urnowych poprzez realizację procesu inwestycyjnego polegającego na budowie nowego cmentarza komunalnego oraz rozbudowie i dogęszczeniu już istniejących, w tym wykup odpowiedniej ilości terenów inwestycyjnych tak, aby:

1. Zmniejszyć procent wypełnienia cmentarzy;
2. Zwiększyć udział pochówków urnowych w ogólnej liczbie pochówków.

Do oceny skuteczności „Programu" będzie służył wskaźnik strategiczny w postaci procentowego wypełnienia cmentarzy oraz wskaźnik kontekstowy w postaci procentowego udziału pochówków urnowych w ogólnej ilości pochówków, pochodzące z Katalogu wskaźników dziedzinowych. Na ich kształtowanie niewątpliwy wpływ będzie miała realizacja „Programu". Wartości wskaźnika strategicznego oraz kontekstowego w poszczególnych latach realizacji „Programu" prezentuje poniższa tabela. Zaprezentowane w niej wartości pokazują, że przy utrzymaniu zakładanego tempa wykupu i przekazywania terenów pod budowę

i poszerzanie cmentarzy, będzie możliwe zapewnienie bezpiecznej rezerwy miejsc grzebalnych, wynoszącej średnio około 10 – 15 %. W pozycji 3 celów szczegółowych zaprezentowany został wskaźnik kontekstowy, o którym mowa w pkt. 2 „Programu".

Wskaźniki strategiczne i kontekstowe realizacji celów szczegółowych „Programu"

Cele szczegółowe	Symbol wskaźnika	Nazwa wskaźnika	ROK											
			2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Zmniejszenie procentu wypełnienia cmentarzy	W22_ U	% wypełnienia cmentarzy	93,43	94,00	92,96	93,33	90,63	91,00	90,04	88,18	88,53	87,65	86,80	80,53
2. Zwiększenie udziału pochówków urnowych w ogólnej liczbie pochówków	W15_U	% udział pochówków urnowych w ogólnej liczbie pochówków	40,23	41,03	41,86	42,69	43,54	44,41	45,30	46,21	47,13	48,08	49,04	50,00

4. Zadania realizujące „Program" oraz nakłady i źródła finansowania

Planowane przedsięwzięcia w prezentowanym „Programie Inwestycji Cmentarnych Miasta Krakowa na lata 2020 – 2030" uwarunkowane są regulacjami ustawowymi i przepisami prawa lokalnego. Prezentowany „Program" ma urealnić proces inwestycyjny, stosownie do zmieniających się warunków tak, aby zabezpieczyć niezbędną ilość miejsc grzebalnych, uzupełniając istniejącą ich rezerwę. Dla określenia zapotrzebowania na nowe miejsca grzebalne na cmentarzach komunalnych wykorzystano dane zawarte w rejestrze pochowań za lata 2015–2019, którymi dysponuje Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie. Na ich podstawie przyjęto, że zapotrzebowanie na nowe, tradycyjne miejsca pochówkowe kształtuje się na poziomie ok. 900 miejsc na rok.

W ramach poniżej przedstawionych działań, polegających na budowie nowego cmentarza oraz rozbudowie, poszerzaniu i dogęszczeniu cmentarzy istniejących, do roku 2030 należy wykupić, a następnie przekazać w trwały zarząd na rzecz Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie ok. 34 hektary gruntu w Ruszczy, przeznaczonego w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod budowę cmentarza. Ponadto, niezbędne jest otrzymanie przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie w trwały zarząd terenu o powierzchni ok. 3,5 ha, przeznaczonego pod poszerzenie cmentarza komunalnego Grębałów oraz terenu o powierzchni ok. 1,5 ha, przeznaczonego pod

poszerzenie cmentarza komunalnego Podgórze. Pozwoli to, wliczając teren już będący w posiadaniu ZCK, utworzyć do roku 2030 około 30 000 tradycyjnych miejsc grzebalnych oraz około 5 000 nisz urnowych, a docelowo po zagospodarowaniu pozostałego terenu cmentarza w Ruszczy do 2038 r., dodatkowo 12 000 nowych miejsc grzebalnych. Dodatkowo, w ramach umowy koncesji w latach 2021 – 2030, koncesjonariusz winien zapewnić ok. 8 000 miejsc grzebalnych na cmentarzu komunalnym w Podgórkach Tynieckich.

W oparciu o posiadane doświadczenie, w wyliczeniach przyjęto, że koszt zagospodarowania 1 hektara powierzchni (około 1.000 nowych miejsc grzebalnych), uwzględniający wykonanie kompletnej infrastruktury, jak uzbrojenie terenu, instalacje wodne i kanalizacyjne, oświetlenie, ogrodzenie, alejki, drogi dojazdowe, sanitariaty, mała architektura, zieleń itp. wynosi około 2 500 000 zł brutto.

Program inwestycji cmentarnych Miasta Krakowa na lata 2020 – 2030 zamyka się kwotą 148 000 000 zł. i obejmuje realizację następujących trzynastu zadań inwestycyjnych:

1. **Rozbudowa Cmentarza Prądnik Czerwony – lata 2020 – 2023**

   Na posiadanym w trwałym zarządzie terenie o powierzchni około 4,5 ha zostanie wybudowana infrastruktura, w tym sieć wodociągowa, ciągi komunikacyjne, mur kolumbaryjny, oświetlenie, toaleta, kwatery grzebalne i mała architektura. Cały teren zostanie zagospodarowany zielenią. Inwestycja ta obejmie również wykonanie tzw. skweru pamięci, oświetlenia oraz doposażenie w zieleń zagospodarowanego już na cmentarz terenu o powierzchni ok. 4,3 ha. Zakłada się, że w wyniku rozpoczętych prac w 2017 roku, których zakończenie planowane jest w 2023 roku powstanie ok. 4.000 miejsc grzebalnych oraz ok. 310 nisz urnowych. Szacunkowy koszt budowy w latach 2020 – 2023 wyniesie ok. 18 300 000 zł.

2. **Poszerzenie Cmentarza Grębałów wraz z modernizacją istniejącej części cmentarza– lata 2021 - 2026**

   W związku z tym, że powierzchnia grzebalna cmentarza uległa wyczerpaniu, z punktu widzenia zabezpieczenia miejsc grzebalnych dla Nowej Huty, poszerzenie cmentarza jest priorytetem. Pozwoli to na powiększenie jego terenu o około 3,5 ha, czego efektem będzie pozyskanie około 3000 - 3500 tradycyjnych miejsc grzebalnych w roku 2026 oraz 300 nisz urnowych. W celu rozpoczęcia inwestycji konieczny jest wykup części terenu stanowiącego własność prywatną, następnie przekazanie działek w trwały zarząd, opracowanie

dokumentacji projektowej i na jej podstawie uzyskanie pozwolenia na budowę. Szacunkowy koszt prac projektowych i budowy cmentarza wynosi ok. 11 200 000 zł.

Istotnym elementem tego przedsięwzięcia, w związku z silną degradacją infrastruktury na terenie istniejącego cmentarza, jest jej modernizacja, obejmująca wymianę sieci wodociągowej, budowę kanalizacji opadowej oraz modernizację alejek cmentarnych. Koszt inwestycji w tym zakresie zostanie określony na podstawie opracowanej dokumentacji.

3. **Cmentarz Rakowice-Prandoty – dogęszczenie – rok 2020**

   Budowa muru kolumbariowego składającego się z 19 segmentów, stanowiącego jednocześnie część ogrodzenia cmentarza rozpoczęła się w listopadzie 2019 r. Łączny koszt budowy wynosi 2 155 600 zł. Zakończenie robót budowlanych planowane jest na listopad 2020 r. Efektem końcowym będzie pozyskanie 350 nisz urnowych.

4. **Cmentarz Prądnik Czerwony – wschód - dogęszczenie – rok 2021 - 2024**

   Budowa 10 segmentów kolumbarium z 24 niszami urnowymi każdy, łącznie 240 nisz. Szacunkowy koszt budowy oraz zagospodarowania terenu wokół kolumbariów małą architekturą, oświetleniem i zielenią wynosi 1 300 000 zł. W wyniku planowanej w 2021 roku inwestycji powstanie 240 nisz urnowych. Dodatkowo projekt ten ma charakter rozwojowy, tzn. przewiduje budowę kolejnych 9 segmentów z 216 niszami urnowymi w latach 2023 – 2024

5. **Cmentarz Kobierzyn–Lubostroń – dogęszczenie – w latach 2021 – 2024**

   W ramach tego zadania w pierwszej kolejności konieczne będzie opracowanie dokumentacji projektowej i na jej podstawie uzyskanie decyzji pozwolenia na budowę. Zakres prac obejmował będzie budowę ogrodzenia cmentarza, w które wkomponowany zostanie mur kolumbaryjny oraz modernizacje alejek. Efektem końcowym w 2024 r. będzie ok. 100 – 150 nisz urnowych. Ponadto na podstawie posiadanego pozwolenia na budowę planowane jest wykonanie w 2021 roku ujęcia wody i jej odprowadzenia. Planowany koszt to 2 000 000 zł.

6. **Poszerzenie Cmentarza Podgórskiego wraz z modernizacją infrastruktury na istniejącej części cmentarza – w latach 2022 - 2028**

   W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Krzemionki" ujęto poszerzenie cmentarza Podgórze o około 1,5 ha. Pozwoli to pozyskać około 1 500 nowych miejsc grzebalnych i 100 nisz urnowych do roku 2028. W celu rozpoczęcia procesu inwestycyjnego konieczne jest opracowanie dokumentacji projektowej, a na jej podstawie

uzyskanie decyzji pozwolenia na budowę oraz w kolejnym etapie wykonanie robót budowlanych. Drugim, bardzo ważnym elementem tego przedsięwzięcia jest przeprowadzenie prac związanych z modernizacją infrastruktury na terenie obecnego cmentarza wraz z budową muru kolumbaryjnego z ok. 100 niszami. Całkowite zakończenie całego zakresu opisanego wyżej przedsięwzięcia to rok 2028 r. Planowany koszt to 13 100 000 zł.

7. **Cmentarz Maki Czerwone – dogęszczenie cmentarza w latach 2022 – 2026**

   W ramach tego zadania, w pierwszej kolejności należy opracować dokumentację projektową i na jej podstawie uzyskać decyzję pozwolenia na budowę. Zakres inwestycji obejmuje w pierwszej kolejności odwodnienie cmentarza, a następnie budowę murów kolumbaryjnych, przyłącza wodociągowego, alejek cmentarnych oraz ogrodzenia. Efektem końcowym inwestycji byłoby pozyskanie ok. 100 nisz urnowych, ujęcie wody oraz poprawa warunków komunikacji. Planowany koszt to 2 700 000 zł.

8. **Cmentarz Wola Duchacka – dogęszczenie w latach 2023 - 2024**

   Inwestycja obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę, a następnie budowę kolumbarium. Osiągnięcie efektu końcowego w postaci ok. 50 nisz urnowych planowany jest na rok 2024. Planowany koszt to 500 000 zł.

9. **Cmentarz Prokocim – dogęszczenie w latach 2025 - 2026**

   Inwestycja obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę, a następnie budowę kolumbarium. Osiągnięcie efektu końcowego w postaci ok. 100 nisz urnowych planowany jest na rok 2026. Planowany koszt to 700 000 zł.

10. **Rozbudowa Cmentarza Pychowice– 2025 - 2027 r.**

    W pierwszej kolejności konieczne jest przeprowadzenie badań geotechnicznych celem sprawdzenia poziomu wód gruntowych. Pozwoli to na określenie możliwości pochówkowych terenu przeznaczonego pod poszerzenie cmentarza. W przypadku korzystnych wyników, proces inwestycyjny obejmie opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem prawomocnej decyzji pozwolenia na budowę oraz na posiadanym już terenie, wykonanie całej infrastruktury w postaci sieci wodociągowej, kanalizacji opadowej, instalacji elektrycznej, ciągów komunikacyjnych i kwater grzebalnych wraz z murem kolumbaryjnym. Efektem będzie pozyskanie około 500 miejsc

grzebalnych i 300 nisz urnowych. Inną alternatywą, w przypadku wysokiego poziomu wód gruntowych, będzie wykonywanie piwnic na urny z prochami. Planowany koszt to 2 300 000 zł.

11. **Budowa Cmentarza w Ruszczy – lata 2023 - 2038**

Ze względu na malejącą rezerwę miejsc grzebalnych budowa tego cmentarza ma bardzo duże znaczenie dla miasta. Teren objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na etapie przygotowywania inwestycji konieczne jest przeprowadzenie badań w zakresie zalegania wód gruntowych, a w dalszej kolejności począwszy od 2022 r. sukcesywny wykup gruntów do roku 2030. W pierwszej kolejności, do końca 2025 r. planuje się wykupić ok. 12 ha, a w 2026 roku przystąpić do opracowania dokumentacji projektowej i na jej podstawie uzyskać prawomocną decyzję pozwolenia na budowę cmentarza na powierzchni ok. 12 ha. Roboty budowlane tego etapu winny być rozpoczęte najpóźniej w roku 2027, tak aby w roku 2030 oddać do użytku cmentarz z ok. 12 000 miejscami grzebalnymi. Koszt tego etapu, uwzględniający wykup terenu, opracowanie dokumentacji budowlano – wykonawczej oraz roboty budowlane, wynosi ok. 65 000 000 zł. Docelowo do roku 2038 zagospodarowane zostanie kolejne 22 ha. a szacunkowa wartość opracowania dokumentacji projektowej i wykonania robót budowlanych wynosi ok. 55 000 000 zł.

12. **Modernizacja istniejącego cmentarza Prądnik Czerwony – lata 2023 – 2030**

Zakres modernizacji infrastruktury obejmuje wymianę sieci wodociągowej, budowę i wymianę kanalizacji opadowej, ogrodzenia jak również budowę alejek cmentarnych, a w niektórych fragmentach istniejących alejek ich zwężenie, w wyniku czego pozyskane zostaną miejsca grzebalne. Dokładną ich ilość będzie określała dokumentacja projektowa, której opracowanie będzie stanowiło pierwszy etap przedsięwzięcia. Wstępnie szacuje się, że w wyniku zwężenia szerokości alejek cmentarnych można pozyskać ok. 500 tradycyjnych miejsc grzebalnych i ok. 100 nisz urnowych. Szacunkowa wartość prac wynosi ok. 25 000 000 zł.

13. **Zagospodarowanie cmentarza Stare Podgórze – lata 2020 - 2024**

W pierwszej kolejności należy opracować dokumentacje projektową w zakresie alejek cmentarnych, ogrodzenia, małej architektury oraz zieleni, a następnie po uzyskaniu stanowiska służ konserwatorskich oraz otrzymaniu decyzji pozwolenia na budowę, można

będzie podjąć realizacje robót budowlanych. Zadanie to nie ma na celu pozyskania powierzchni grzebalnych, a poprawę warunków komunikacji pieszej oraz estetyki historycznej nekropolii. Szacunkowa wartość prac wynosi 2 800 000 zł.

W 2020 roku Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa przyznał dofinansowanie na opracowanie dokumentacji projektowej rewaloryzacji Starego Cmentarza Podgórskiego.

Wyżej opisany zakres rzeczowy „Programu Inwestycji Cmentarnych Miasta Krakowa w latach 2020 - 2030" szczegółowo przedstawia zaprezentowana na następnych stronach tabela pn. „Zadania i działania realizujące Program".

W celu zabezpieczenia rezerwy miejsc grzebalnych, Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie, w roku 2018 i 2019 skierował do Wydziału Planowania Przestrzennego UMK propozycje do opracowywanego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa w zakresie zapewnienia terenów na budowę nowych cmentarzy względnie poszerzenia już istniejących. W dużej mierze skierowane wnioski dotyczyły terenów w okolicy istniejących cmentarzy parafialnych.

Dodatkowo należy zaznaczyć, iż istniejące cmentarze komunalne wymagają prowadzenia systematycznych prac inwestycyjnych w zakresie infrastruktury cmentarnej – to jest alejek, sieci wodno – kanalizacyjnych, ogrodzeń, zieleni, małej architektury, itp.

Zadania i działania realizujące „Program”

Nr zadania budżetowego / numer działania	Usługa publiczna	Nazwa zadania / nazwa działania / przedsięwzięcia	Nazwa produktu	Nakłady finansowe w układzie rocznym w tys. zł.											
				Łącznie	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Zadanie ZCK/1	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Rozbudowa cmentarza Prądnik Czerwony**		**18 300**	**1 500**	**3 000**	**6 000**	**7 800**							
Działanie 1.1		Budowa cmentarza	Cmentarz	18 300	1 500	3 000	6 000	7 800							
Zadanie ZCK/ 2	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Poszerzenie cmentarza Grębałów**		**11 200**		**0**	**200**	**3 000**	**3 000**	**3 000**	**2 000**				
Działanie 2.1		Przekazanie terenu GMK w trwały Zarząd ZCK bez kosztowo	Pozyskany teren	0		0									
Działanie 2.2		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	200			200								
Działanie 2.3		Budowa cmentarza	Cmentarz	11 000				3 000	3 000	3 000	2 000				
Zadanie ZCK/3	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Cmentarz Rakowice/ Prandoty Dogęszczenie**		**2 200**	**2 200**										

Działanie 3.1		Budowa kolumbarium	Kolumbarium z 350 niszami urnowymi	2 200	2 200										
Zadanie ZCK/4	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Cmentarz Prądnik Czerwony Dogęszczenie – wschód**		**2 700**		**1300**		**700**	**700**						
Działanie 4.1		Budowa kolumbarium	Kolumbarium z 456 niszami urnowymi	2 700		1 300		700	700						
Zadanie ZCK/5	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Cmentarz Kobierzyn Lubostroń Dogęszczenie**		**2.000**		**100**	**900**	**1 000**							
Działanie 5.1		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	100		100									
Działanie 5.2		Budowa kolumbarium z infrastrukturą	Kolumbarium wraz z siecią wodną i ogrodzeniem	1 900			900	1 000							
Zadanie ZCK/6	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Poszerzenie Cmentarza Podgórskiego wraz z modernizacją infrastruktury**		**13 100**				**300**	**1 000**	**2 800**	**3 000**	**3 000**	**3 000**		
Działanie 6.1		Przekazanie terenu GMK w trwały Zarząd ZCK bez kosztowo	Pozyskany teren	0			0								
Działanie 6.2		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	300				300							

Działanie 6.3		Budowa cmentarza	Cmentarz	3.000					1 000	1 000	1 000				
Działanie 6.4		Modernizacja infrastruktury Budowa Kolumbarium	Zmodernizowana infrastruktura Kolumbarium	9 800						1 800	2 000	3 000	3 000		
Zadanie ZCK/7	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Dogęszczenie cmentarza Maki Czerwone wraz modernizacją infrastruktury i budową kolumbarium**		**2 700**			**50**	**500**	**150**	**1 000**	**1 000**				
Działanie 7.1		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	200			50		150						
Działanie 7.2		Modernizacja infrastruktury Budowa kolumbarium	Zmodernizowana infrastruktura Kolumbarium	2 500				500		1 000	1 000				
Zadanie ZCK/8	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Cmentarz Wola Duchacka Dogęszczenie**		**500**				**50**	**450**						
Działanie 8.1		Opracowanie dokumentacji projektowej	Pozwolenie na budowę	50				50							
Działanie 8.2		Budowa kolumbarium	Kolumbarium	450					450						
Zadanie ZCK/9	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Cmentarz Prokocim Dogęszczenie**		**700**						**50**	**650**				
Działanie 9.1		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	50						50					
Działanie 9.2		Budowa	Kolumbarium	650											

		kolumbarium									650				
Zadanie ZCK/10	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Rozbudowa cmentarza Pychowice**		**2 300**						**300**	**1 000**	**1 000**			
Działanie 10.1		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	300						300					
Działanie 10.2		Budowa cmentarza	Cmentarz	2 000							1 000	1 000			
Zadanie ZCK/11	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Budowa cmentarza w Ruszczy**		**64 500**				**4 000**	**4 000**	**4 000**	**4 000**	**12 000**	**11 500**	**11 500**	**13 500**
Działanie 11.1		Wykup terenu i przekazanie w trwały zarząd	Pozyskany teren	34.000				4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	6 000
Działanie 11.2		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	500								500			
Działanie 11.3		Budowa cmentarza	Cmentarz	30 000								7 500	7 500	7 500	7 500
Zadanie ZCK/12	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Modernizacja infrastruktury na cmentarzu Prądnik Czerwony – Stara część**		**25 000**				**500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**
Działanie 12.1		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	500				500							
Działanie 12.2		Modernizacja infrastruktury	Zmodernizowana infrastruktura	24 500					3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Zadanie ZCK/13	**U-5 Utrzymanie cmentarzy**	**Modernizacja infrastruktury cmentarza Stare Podgórze**		**2 800**	**100**			**1 400**	**1 300**						

Działanie 13.1		Opracowanie dokumentacji budowlanej	Pozwolenie na budowę	100	100										
Działanie 13.2		Modernizacja infrastruktury	Zmodernizowana infrastruktura	2 700				1 400	1 300						
OGÓŁEM ZŁ.				**148 000**	**3 800**	**4 400**	**7 150**	**19 250**	**14 100**	**14 650**	**15 150**	**19 500**	**18 000**	**15 000**	**17 000**

5. Harmonogram realizacji „Programu”

W „Programie Inwestycji Cmentarnych Miasta Krakowa w latach 2020 - 2030” przyjęto 10 – letni okres planowania i wykonania inwestycji cmentarnych, jako najbardziej optymalny. Poniższy harmonogram określa daty graniczne realizacji poszczególnych działań.

Harmonogram realizacji „Programu”

Lp	Produkt/Kamień milowy	Nr zadania/ numer działania/ przedsięwzięcia	Nazwa zadania/działania	Termin
1.	Cmentarz	1/1.1	Rozbudowa cmentarza Prądnik Czerwony/Budowa	2020-2023
2.	Pozyskanie terenu	2/2.1	Poszerzenie Cmentarza Grębałów/ Pozyskanie terenu przez ZCK	2021
3.	Pozwolenie na budowę	2/2.2	Poszerzenie Cmentarza Grębałów/ Opracowanie dokumentacji budowlanej	2022
4.	Cmentarz	2/2.3	Poszerzenie Cmentarza Grębałów/ Budowa cmentarza	2023-2026
5.	Kolumbarium	3/3.1	Cmentarz Rakowice-Prandoty Dogęszczenie/Budowa kolumbarium	2020
6.	Kolumbarium	4/4.1	Cmentarz Prądnik Czerwony Wschód – Dogęszczenie/Budowa kolumbarium	2021-2024
7.	Pozwolenie na budowę	5/5.1	Cmentarz Kobierzyn-Lubostroń – Dogęszczenie/Opracowanie dokumentacji budowlanej	2021
8.	Kolumbarium	5/5.2	Cmentarz Kobierzyn-Lubostroń – Dogęszczenie/Budowa kolumbarium i infrastruktury	2023-2024
9.	Pozyskanie terenu	6/6.2	Poszerzenie cmentarza Podgórskiego wraz	2022

			z modernizacją infrastruktury/Pozyskanie terenu przez ZCK	
10.	Pozwolenie na budowę	6/6.2	Poszerzenie cmentarza Podgórskiego wraz z modernizacją infrastruktury/Opracowanie dokumentacji budowlanej	2023
11.	Cmentarz	6/6.3	Poszerzenie Cmentarza Podgórskiego wraz z modernizacją infrastruktury/ Budowa cmentarza	2024-2026
12.	Kolumbarium/ Infrastruktura	6/6.4	Cmentarz Podgórski/Modernizacja infrastruktury – Budowa kolumbarium	2025-2028
13.	Pozwolenie na budowę	7/7.1	Dogęszczenie cmentarza Maki Czerwone wraz z modernizacją infrastruktury i budową kolumbarium/Opracowanie dokumentacji budowlanej	2022
14.	Kolumbarium/ Infrastruktura	7/7.2	Dogęszczenie cmentarza Maki Czerwone wraz z modernizacją infrastruktury i budową kolumbarium/Budowa kolumbarium-Modernizacja infrastruktury	2023-2026
15.	Pozwolenie na budowę	8/8.1	Cmentarz Wola Duchacka – Dogęszczenie/Opracowanie dokumentacji budowlanej	2023
16.	Kolumbarium	8/8.2	Cmentarz Wola Duchacka – Dogęszczenie/Budowa kolumbarium	2024

17.	Pozwolenie na budowę	9/9.1	Cmentarz Prokocim – Dogęszczenie/Opracowanie dokumentacji budowlanej	2025
18.	Kolumbarium	9/9.2	Cmentarz Prokocim – Dogęszczenie/Budowa kolumbarium	2026
19.	Pozwolenie na budowę	10/10.1	Rozbudowa Cmentarza Pychowice/Dokumentacja budowlana	2025
20.	Cmentarz	10/10.2	Rozbudowa Cmentarza Pychowice/Budowa cmentarza	2025-2027
21.	Pozyskanie terenu	11/11.1	Budowa cmentarza Ruszcza/Wykup terenu i przekazanie w trwały zarząd ZCK	2023-2030
22.	Pozwolenie na budowę	11/11.2	Budowa cmentarza w Ruszczy/ Opracowanie dokumentacji budowlanej	2026 2030
23.	Cmentarz	11/11.3	Budowa cmentarza w Ruszczy/ Budowa cmentarza	2027-2030 2031-2038
24.	Pozwolenie na budowę	12/12.1	Modernizacja infrastruktury na Cmentarzu Prądnik Czerwony Stara część/Opracowanie dokumentacji budowlanej	2023
25.	Infrastruktura	12/12.2	Modernizacja infrastruktury na Cmentarzu Prądnik Czerwony Stara część/Modernizacja infrastruktury	2024-2030
26.	Pozwolenie na budowę/ pozwolenie konserwatorskie	13/13.1	Zagospodarowanie cmentarza Stare Podgórze/ Opracowanie dokumentacji i uzyskanie pozwoleń	2021

27.	Zagospodarowanie cmentarza	13/13.2	Zagospodarowanie cmentarza Stare Podgórze/Wykonanie robót budowlanych	2023-2024

6. Ryzyka dla „Programu”

Ryzyka, jakie mogą zaistnieć przy realizacji „Programu inwestycji cmentarnych Miasta Krakowa w latach 2020 – 2030 wraz z ich oceną i działaniami zaradczymi przedstawia poniższa tabela pn. „Rejestr ryzyka Programu”. Ryzyka będą na bieżąco aktualizowane.

Rejestr Ryzyka „Programu”

Cel Programu	**Kategoria ryzyka**	**Ryzyko**	**Miara/ wskaźnik**	**Ocena ryzyka**	**Działania zaradcze (naprawcze) przewidziane do podjęcia przez Koordynator**
Zabezpieczenie niezbędnej ilości miejsc grzebalnych	Czynniki zewnętrzne, działania zagrażające osiągnięciu celu	Brak środków finansowych na realizację „Programu”, ryzyko niezrealizowania inwestycji	% udział powierzchni pozyskanej do powierzchni zakładanej do pozyskania	POWAŻNE 5	Wprowadzenie zadań inwestycyjnych programu do Wieloletniego Planu Finansowego
Zabezpieczenie niezbędnej ilości miejsc grzebalnych	Nieterminowość	Ryzyko niedotrzymania harmonogramu wykupu terenów	% udział powierzchni pozyskanej do powierzchni zakładanej do pozyskania	POWAŻNE 5	Negocjowanie ceny terenu równolegle z wszystkimi właścicielami

7. Wskaźniki monitorowania realizacji „Programu"

Do monitowania realizacji „Programu" z punktu widzenia stopnia osiągnięcia jego celu służy wskaźnik kontekstowy, jakim jest „% udział pochówków urnowych w ogólnej ilości pochówków" oraz wskaźnik strategiczny tj. „planowany % wypełnienia cmentarzy". Wskaźniki te pochodzą z „Katalogu wskaźników", a wartości jakie mają osiągać w poszczególnych latach realizacji „Programu", zostały podane w rozdziale 2 i 3.

Założone do osiągnięcia wartości, zarówno wskaźnika kontekstowego jak i wskaźników strategicznych, w decydujący sposób będą wpływały na stałe utrzymanie bezpiecznej rezerwy miejsc grzebalnych na poziomie średnio ok. 10 – 15%.

Alternatywnym rozwiązaniem dla wyżej przedstawionego „Programu Inwestycji Cmentarnych Miasta Krakowa w latach 2020 – 2030", w przypadku wystąpienia trudności z pozyskaniem terenów do budowy cmentarza w Ruszczy lub zabezpieczeniem odpowiednich środków finansowych, będzie wydłużenie okresu jego realizacji na kolejne 10 lat.

8. Odpowiedzialność

Koordynatora Programu odpowiedzialnego za opracowanie, koordynację realizacji, monitorowanie oraz aktualizację Programu przedstawia poniższa tabela.

Koordynator programu	**Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie**
Imię i Nazwisko	Paweł Sularz
Komórka organizacyjna	Dyrektor
E-mail	sekretariat@zck-krakow.pl
Telefon	12 619-99-91
Podmiot współrealizujący program	Wydział Skarbu UMK

Należy zaznaczyć, że programem komplementarnym dla Programu inwestycji cmentarnych Miasta Krakowa w latach 2020 – 2030, oddziałującym na te same wskaźniki dziedzinowe, jest budowa cmentarza w Podgórkach Tynieckich realizowana przez Zarząd Inwestycji Miejskich.

9. Interesariusze Programu

Osobami i organizacjami, które będą miały wpływ na prawidłową realizację Programu inwestycji cmentarnych Miasta Krakowa w latach 2020 – 2030, będzie Rada Dzielnicy XVIII

w przypadku budowy cmentarza w Ruszczy, Rada Dzielnicy XVII w przypadku poszerzenia cmentarza Grębałów i Rada Dzielnicy XIII w przypadku poszerzenia cmentarza Podgórze, jak również lokalne społeczności. Dlatego też konsultacje prowadzone będą ze wskazanymi wyżej podmiotami. W przypadku realizacji pozostałych planowany inwestycji nie są konieczne konsultacje albowiem miejsca, na których prowadzone będą inwestycje, znajdują się na terenach cmentarzy komunalnych.

10. Wykaz załączników do „Programu”

Załącznik nr 1- Harmonogram pozyskiwania terenu pod budowę i rozbudowę cmentarzy i nowych miejsc grzebalnych na cmentarzach komunalnych w Krakowie w latach 2020 – 2030